

Nro. 32.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 19-dik napján 1796-dik
esztendőben.*

Hadi Környüldllások.

A' szüntelen való hadi készületek, a' seregeknek egy helyből a' másikba való költözések, igazasok 's mozgások, de a' mellett a' még most is repdeső békességes hírek épen úgy eggyeznek meg egymással, mint a' fejr szín a' feketével. Az olvasó Publicum szinte ugyan nyughatatlansággal varja a' posta napokat, és ha újság levelek mennek a' kezébe, minden egyéb tikkelyeket el mellözván a' Rénus környékére függetti szemeit, 's onnan várja vagy a' *piff pass* hangot, vagy ezt a' kellemetes. szózatot: *békesség tinc'tek.* — A' házugság illetlen dolog, és mivel a' felebaráti sze-

retettel ellenkezik, tilalmas vétek is: ellenben a' közönséges újság írók tellyes privilegiumot nyertek ha szinte nem hazugságra, de a' nem igazmondásra valósággal, és ha nem hazudnának, meg sem felelnének kötelességeknek. E' mellett a' privilegium mellett akar a' *Magyar Kurir* is Erd. Olvasóinak most egyet kettőt hazudni, de úgy, hogy hazugsága tized részének tsak ugyan hitelt lehet adni.

Igaz dolog, hogy a' Cs. K. udvari hadi kancellária néhány újabb rendelkezést tett az alsó és felső *Rénusi* ármadiáknál. Gr. *Wartensleben* hadi tárnokmester; B. *Stade*, *Werneke*, *Kray*, és *Gruber* gyalog F. M. Lajtinántok; Gr. *Coloredo*, *Boros*, *Lotharingiai Károly* hertzeg, és Gr. *Mercantin* lovas F. M. Lajtinántok; *Monfrault*, *Finke*, Gr. *Bailet*, *Vinc*, *Kollovráth*, B. *Sebbotendorf*, Gr. *Alcainy*, *Simschen*, *Schellenberg*, B. *Milius*, Gr. *Gontreuil*, és B. *Vogelsang* gyalog Gen. Majórok; Gr. *Neuendorf*, az *Anhalt Kötheni* hertzeg, Gr. *Hadik*, B. *Kienmayer*, *Hohenlohe* hertzeg, *Spiegelberg* és B. *Elsnier* lovas General Majórok az alsó *Rénusi* ármadiához, a' mellynek t. i. vezérlése *Károly* fő hertzegre vagyon bízattatva, rendeltettek. — *Kospot* és Gr. *Riesch* F. M. Lajtinántok, nem külömben *Canisius* Gen. Majór a' felső *Rénusi* ármadiához küldettek. A' *Württembergi* hertzeg *Ferdinánd* Cs. Kir. hadi tárnokmesterhez Gr. *Mercantin* F. M. Lajtinánt, B. *Miliut* és Gr. *Hadik* adattak.

A' következő dolog sem hazugság. Fülébe menvén a' Cs. Kir. és Német Birodalombéli komandónak, hogy most a' Frantziák birtokában lévő túlsó *Rénusi* tartományokból néhány kereskedők olly végből mentek a' közelebb el múlt *Frankfurti* vásárra, hogy a' reájok vettetett erőltetett költsönözésnek ki fizetésére, ottan és körülbelül lévő kereskedő társaiktól költsön pénzt vegyjenek fel: keményen meg parantsolta a' forpostok komendánsainak, hogy ezekre a' kereske-

dökre fel nyílt szemekkel vigyáztassanak, a' nállok találtatandó pénzt vegyék el, és a' tovább való rendelésig, magokat a' kereskedőket tegyék őrizet alá.

Az is minden kétség nélkül való dolog, mivel nem egy két hanem több tudósításokból is olvassuk, hogy a' felső *Rénusi* Cs. K. armadia Gr. *Wurmser* vezérlése alatt a' Rénus vizéhez közelebb nyomult; hogy a' *Saxóniai* contingens sereg oda érkezett; hogy az alsó *Rénusi* armádiától Gr. *Sztáray* és Gr. *Gyulay* gyalog regimentjei, a' *Vétsei* huzár és *Leloup* vadász seregei az alsó *Rénusi* armádiához masiroztak, és azon corpus-sal fognak öszve kaptsoltni, melly *Werne* Generális vezérlése alatt az ellenség mozdulásaira való vigyázatra rendeltetett; hogy a' szabadsággal haza jött Cs. K. felsőbb és alsóbb rangú tisztek regimentjeikhez menni parantsoltattak; hogy a' Cs. K. armadiáknak legközelebb ki adatott parantsolatok nem békességre, hanem háborúságra tüzölzözzanak, és hogy minden regimentek ki indultak téli kvártélyaikból.

Az sem hihetetlen dolog a' mit a' *Basiliai* levelekből olvastunk legközelebb, hogy t. i. békességes congressussal kínálta meg a' *Bétsi* udvart a' *Párisi* Directorium, és kiváltképen azért mutat a' meg békéllésre nagy hajlandóságot, mivel ha tovább is folytatódna a' hadakozás, el nem mulatnák a' *Jakobinusok* az alkalmatosságot használni, és a' belső tsendességnek meg háborítása által vermet ásni a' Fr. kormányszékek alá.

Igaz légyen e', hogy a' Fr. véghelyi várakból számos ágyúkkal, munitzióval, és több efféle hadi eszközökkel meg terhelt tár szekerek mentenek légyen *Luxemburgon* keresztül a' *Móseli* és *Rénusi* Fr. armadiákhoz, bizonyosan nem állithatjuk, mivel sem tulajdon szemeinkel nem láttuk, sem tsalhatatlan levelekből nem olvastuk. — Azt mindazáltal egy könnyen el nem hihetjük, hogy

magok veszedelme nélkül a' *Rénus* jobb partyán lévő tartományokba bé üthessenek a' Frantziák, mivel már most nemcsak a' rendes katonasággal, hanem az ő általok nagyon meg keserített, 's e' miatt önként fegverbe öltözött föld népével is viaskodni kellene nékiek.

Nem hisszük, hogy *Jourd'n Fr.* Generális az egyesült *Mádsi* és *Sámbrei* armadiát a' lovak nagy izüksége miatt annyi kavallériával meg erősítette volna, hogy az elegendő lehetne a' Császári Királyi jól dresszirozott lovas seregekkel való szembe szállásra. Nem hisszük, hogy az *A. Belgiumban* erőszakosan fel szedetett ifjúság szivessen és késséggel kívánná a' Fr. szabadságnak és egyenlőségnek ingadozó alkotmányát védelmezni. Hazugság akárki mondja, hogy a' Belgiumi lakosok a' Fr. constitutióval meg elégedjenek; nogy önként pénzt, kenyeret, 's eséget adnának a' patrióta seregeknek taplálásokra; az is tsupa költemény, hogy 50000 főből álló armadiát küldöttek volna a' *Rénus* mellett táborozó Cs. K. és Német Birodalombéli seregek ellen, sokkal könnyebben el hinnénk, ha tsupán levegő éggel lehetne őket táplálni, és földi lapuval ruházni.

*Az el múlt posta napon félbe maradt Angliai
Parlamentalis dolgoknak jolytatása.*

Francis úr erre azt vállalozta, hogy ámbár ő néki sok Amériakai örökségek jutásához legyen reménysége: ő mindazáltal kélz minden halznát az emberiség javára fel áldozni. Nevetségre méltó dolog valamelly izokást régiségével mentegetni. Sokan attól tartanak, hogy a' Szeretsenekkel való kereskedésnek el törlése maga után húzni fogja coloniáinknak el vesztését; meg lehet, hogy az Isteni gondviselésnek tanátságában el végezgetett ez a' dolog: de az által épen olly keveset vesztene Anglia, mint az Amériakai szabad tartományoknak töllünk lett el pártolása által.

Dundas úr tüzesen és hofzasan prerorált ezen kereskedés el törlése ellen. Ő *úgymond*, beteges léttére is csak azért jelent meg a' Parlamentom gyűlésében, hogy másokat meg inthessen ezen hirtelen való lépéstől. Bátor a' leg nagyobb ékesen való szólása a' leg nagyobb tekintettel öfzve kaptsolnak is magokat ezen el törlésnek eszközlésére: ő mindazáltal még is ellentállana. Nem tagadja *úgymond*, ezen kereskedésnek igasságtalan, és az emberiséggel ellenkező voltát: mindazáltal a' *Billben* javasoltatott el törlésének jó vége nem lenne, és hogyha az Amériikai birtosok eránt igasságosak akarunk lenni, meg nem kell sértenünk az ő jussaikat. Valameddig egyetlen egy nemzet is gyakorolja ezt a' kereskedést, valameddig *Dánia* és *Svédzia* ilyen örökös szolgákat hord a' *Britanniai* szigeteknek, addig akár mit végezzen a' Parlamentom, semmit nem használ. Nem egyszeremind, hanem lassan lassan kell azt eltörölni, ilyenképen Anglia sem fogja azt olly erőssen érzeni. Mivel hogy mára a' *Britanniai* Parlamentom jóvá hagyta ezt a' kereskedést, nehezen esne azokat a' familiákat meg szegényíteni, a' mellyek minden tehetségeiket arra fordították. A' napnyugoti Indiai, avagy Amériikai coloniális örökség 70 vagy 80 millióra megyen, mellyben 20 milliója vagyon a' Brittusoknak. A' napnyugoti Indiai szigetektől 1795-dik esztendőben bé hozatott terméseknek betse 8 millió 881673 font sterlingre tétetik, mellyből egy millió 624176 font sterlinget vett bé az Ország tánya. Ebben az egy esztendőben 634 hajók, mellyek 153000 tonnát tesznek, és 8000 hajós emberek foglalatoskodtak és kerestek magoknak kenyeret — Az oda vitetett *Britanniai* és vidéki portékáknak az árra 1794-ik esztendőben 3 millió, 743000 font sterlingre ment, mellyeknek oda vitetésekre 7000 hajók kivántattak, 's ezeknek és a' rajtok volt portékákuak az árra 7 millió, 700000 font sterlingre tétetett. Hogyha egyszeriben el fogjuk ezt a' kereskedést törölni, bé fog dugattatni on-

nan jött gazdagságunknak kútfeje, e' mellett a' Britanniai hajós katonáknak iskolája el romlani. Tegyük fel, hogy ezek a' szigetek tökéletesen szabadok lennének, 's magokat a' Britanniai királyi páltzától el szakasztanák: bizonyosan találatnának olyan nemzetek, a' mellyek örömet el hódítanak azokat. A' Fr. principiumoknak Amérikába lett ki terjedések a' mi szigetjeinkbe is el hatottak, és épen nem tanátsos a' már meg lett idejü Szeretseneket szabadosokká tenni, hanem előre meg kell azt a' kort határozni, a' mellyben őket veszedelem nélkül szabadtságra lehessen helyhezteni. Eddig harmintzad vettetett a' 30 ezrtendősökön felül való Szeretseneknek bé vite lére, minthogy mindenkor hajlandóbbak vóltak ezek a' pártosságra az ifjabbaknál; ennekutánna 20 ezrtendősön felül valót egyet sem kell oda bé botsítani. Leg jobb eszköz iészzen ez Amérikai szigetjeinket a' Szeretsenekkel meg népesíteni, egy szersmind a' birtokosokat is ki elégíteni, a' kik különben a' tilalmas emberrel való kereskedésre adnák magokat 's a' t.

Fox úr nagyon örvendett, hogy vele mások is egyformán gondolkoznak ezen otsmány kereskedésről, hogy mások is az emberiséggel és természetigassággal ellenkező dolognak esméri azt, és hogy tsak annak el töröltetése módjáról légyenek vele különböző értelemben. Tegyük fel, úgy mond ő, hogy a' Szeretseneknek szabadtságra lett helyheztetések által minden Amérikai szigetjeinket el veszténk: még is mindazáltal, ha mások birtokában esnének is azok, azzal meg vigasztalhatnánk magunkat, hogy a' leg nagyobb gyalázat el töröltetett a' Britanniai névről és characterről.

Egyszeriben két procentóval hágott fellyebb a' Status papirosa, mellynek valóságos okáról ki így, ki amúgy gondolkozik. Sokan úgy vélekedtek, hogy ez a' történet a' majdan következő békességnek előjáró postája légyen, és hogy tsak

két tikkelyen akadott fel annak tökéletességre való menetele, t. i. hogy a' Fr. republika az A. Belgiumot örökösen kívánja magának adatni. 2.) hogy az Anglusok a' jelenvaló háborúban tett költségeiket a' *Jo Reménység hegyének* és Hollandusoktól el vett napkeleti örökségeknek birtokával akarják ki pótoltatni.

A' *Martinique* szigetéből azt írták az admirálisnak, hogy a' Sz. *Lucia* szigetében lévő Frantziákhoz újabb segítő seregek, puskaapor és muníziók vitettek Fr. Országból. Erre nézve parantsoltatott *Pole* admirálisnak, hogy minél előbb induljon ki a' *Portsmouthi* kikötő helyből Amerika felé egynéhány hadakozó és szállító hajókkal.

A' *Londoni* correspondens társaság ismét egy hirdetményt botsátott ki, mellyben az országnak különbkülönb környékeibe küldött embereit arra serkengeti, hogy a' filiális társaságokat a' Parlamentom reformátziójára únszolják, bátor halál legyen is a' jutalmok. Ez a' társaság igen nagy summa pénzt költ másokkal való levelezéseire és fel tételeinek hathatósabb móddal való eszközöltetéseire. Márt. 24-dikén költ hirdetményében arra únszolja a' szabadság barátjait, hogy a' jelenvaló kétszéges körülállások közt ne vonják meg adakozó kezeiket tőle, hogy ekképen annál több deputátusokat küldhessen ki az országba.

A' Márt. 22-dikén tartatott gyűllésében az alsó Parlamentomnak az ellen panaszolkodott *Lechmere* úr, hogy Britanniából igen sok életet, és eleséget visznek ki a' kereskedők az ellenség számára, melly miatt tsaknem éhelhalásra kell a' szegénységnek jutni. Annak meg bizonyítására, hogy a' jelenvaló háború okozta legyen az Országban a' nagy szükséget, kiváltképen azt sürgette, hogy vettessen öszve az Amerikai háború alatt 1776 és 1777 esztendőkhben ki vitetett életnek száma az 1794 és 1795-dik esztendőkhben ki vitetett életnek

számával, mellyről leg igasságosabb jelentést tehetnek az Angliai Birodalombéli kikötő helyek, melly háznos feltételét bé is vette a' Parlamentom: —

Londonból írják, hogy a' *Turini* udvar a' pénzbéli segítségnek meg kettőztetését kívánja a' *Londoni* udvartól, melly nélkül elégtelen lenne a' *Francia* ellen való hadakozásnak folytatására. Három régi gyalog regementek vettek parantsolatot a' napkeleti *Indiákra* való menetelre, az ottan fel támadott pártosoknak meg zaboláztatásokra.

Batáviai Respublika.

A' *Friziai* tartomány képviselői egy promemoriát küldöttek a' *Hágai* Conventnek, mellyben felettébb tsudálkoznak azon, hogy a' nemzeti képviselőknek gyülekezete commissiót rendelt az ott meg háborítatott tsendességnek vissza állítására, holott ők nem folvamodtak hozzája a' segedelemért, a' Convent is mindjárt eleinte arra kötelezte magát, hogy a' tartományoknak othoni dolgaiba magát elegyíteni nem fogja. Mindazáltal tsak ugyan azt ígérték, hogy ők készek a' nép végzéseinek alája vetni magokat, és a' respublika közönséges terhét a' több tartományokkal egyenlőképen viselni. Nem kevesen a' Convent tagjai közzül igasságosnak lenni mondották a' *Friziai* képviselőknek jussát. — Az ezen tárgynak vizsgálására ki rendelt commissió meg jelenvén a' Convent gyűlésében sarkalatos okokkal meg mutatta, hogy a' jelenvaló környülállásokban jussa vagyon a' Conventnek a' *Gröningába* futottt deputátusoknak partyát fogni, és mivel félni lehet a' rollzabb következésektől, a' nevezett tartomány ügyét kezére venni.

A' *Márt. 30-dikán* tartatott Convent gyűlésében az a' promemoriája olvastatott fel *Noel Fr.* ministernek, mellyben a' *Párisi* Directorium ne-

vében azt kívánta, hogy a' Fr. emigránsok Hollandiában lévő örökségeiket, mint a' Fr. republikának tulajdonjait el foglalni engedtesse meg a' Fr. ágenseknek. — Egyfzersmind azt is kívánta, hogy semmi akadály ne okoztasson a' Fr. ágenseknek a' *Palatinatusi* V. Fejedelem Hollandiai tartományokban neveztesen a' *Bergen-Op-Zoomi* hertzezségben fekvő, és a' hadakozás jussán el vétetett jószágainak el foglalásában. Mind a' két tárgy a' külföldi dolgokra ügyelő Commissionának adatott által a' meg vizsgálás végett.

A' nemzeti Convent állandó titoknokjaivá *van Laar* és *Bieleveld* polgárok tétettek, *van Leyden* pedig a' külföldi dolgokra ügyelő ministerre, a' ki-ennekelötte Báró volt, és ama hires Orvos Doctornak és Professornak *Boerhaavének* unokája. — *van de Castele* polgár helyett April. 2-kán más tétetett a' Convent elölöjévé. — E' napon nevezettek ki az othoni correspondentziára ügyelő Commissionának tagjai is, a' kik minden tartománybéli constituált előjárókkal, és szövetséges commissiókkal levelezni fognak, hogy ekképen a' szabadság romlására, és haza vézedelemére koholt gonosz tanácsokat ideje korán ki tanulhasák 's hijába valókká tehessék,

A' finántziára ügyelő Commissiona által nyomtatásban ki adatott laistromban egészlen fel vagy on jegyezve a' Batáviai republikának a' múlt 1795-dik esztendőben, Jan. 31-dik napjától fogva Decemb. 31-dikéig bé ment jövedelme 's ki adott költsége, jövedelme 53 millió, 784527 forintra ment, ki adott költsége pedig 49 millió, 500000 forintra; következésképen 4 millió, 284527 forint maradt még a' Status kasszájában.

A' Batáviai republika ármádiájának mostani fő vezérje *Davdels* Generál Lajtnant az Ingenieur corpsnak fő igazgatójával együtt a' véghe-lyi váraknak és az *Utrechti*, *Geldriai*, és *Oborjsseli* cordonnak meg szemlélésére mentek. — Az

egész ármadia egynéhány száz emberig complett, 's ezek is rövid idő múlván ki fognak állítatni, jobb zsoldjok, köntösök, és velek való bánás lévén most a' katonáknak mint ennekelötte. Hogy ha a' *Hágai* tudósításoknak tökéletes hitelt lehet adni, sokkal jobb állapotban vagon most a' *Hollandiai* ármadia, mint vólt valaha ennekelötte. A' 7-dik brigáda nagyobb részint a' reducáltatott, az az, szolgálatból el bocsátatott *Helvetus* regementekből ki lépett, és újjobban szolgálatot vett emberekből áll. A' gyalogságnak újabb, rövidebb, és a' véggel meg eggyezőbb fegyverben való gyakorlása vagon. —

Prussziai Lengyel Ország.

Az északi és napkeleti égnek karpitján vészüzű tűnemények mutogatják magokat. *Varsóviából* iratik Márt. 21-dik napján, hogy a' *Pétersburgi* udvar és fényes porta közt való titkos gyűlölségnek égő fáklyája nem sokára fel fog lobbanni. *Gr. Subow Valerius* 15000 emberrel küldötte az Orosz Császárné *Georgiába*, a' *Persák* által ki üzetett *Heracliusnak* előbbi méltóságába való vissza tételére. *Suwarow* Feldmarsal is oda hagyván *Pétervárat*, *Kaminiekbe* ment a' *Dnieszter* folyó viz mellett táborozó 80000 főből álló Orosz ármadiának kormányozására, a' melly *Moldva* Ország határa felé tartya a' kantár szarát. *Ukrániában*, *Podoliában*, és *Vollhyniában* sok magazinumok készitetnek, melly jelenségekből nem egyebet, hanem valóságos háborút lehet jövendőlni.

Hasonló háborús hírek jönnek a' *Lythvániai* nagy herizségekből, a' mellyben feküdt Orosz seregek *Ukrániába* masirozván *Grodnóból* is utánnok vitettek az ott le tétetett táborig és ostromló ágyúk. Egy külföldi közönséges újság levél azt hirdeti, hogy II *Katalin* kurirt küldvén *Konstántzinpolyba* világosan reclamálta, az az, régi jussain vizsgálta adatni kívánta *Bessarábiát*, *Moldvát*, és *Va-*

Iachiát, az az, Havas alföldjét, hogy ekképen az ő és fényes Porta birodalmi közt a' *Duna* vize lenne a' határ. — Az is hihetőbbé teszi a' nevezett két birodalom közt támadandó háborúnak közelítését, mivel a' *Konstántzindpolyba* küldetett Fr. követ azon iparkodik, hogy a' fényes Porta és Fr. respublika közt szoros álliántziát szerezhessen. — A' jövő idő leg jobban meg fogja mutatni, mellyik vérszen diadalmat a' két egymás ellen tusakodó isten affzonyok közül *Irene* e' vagy pedig *Bellóna*?

Portugallia.

A' *Brasíliai* hertzeg és hertzegné a' *Bejra* hertzeg affzonnyal és *Pedro* infansal együtt 250 fizekérrel együtt ki indultak a' Spanyol király udvarlására *Badajozba*. Itten való mulatások után a' Spanyol királyi udvarral együtt *Elvasba* mentek Jan. 24-dikén, holott gazdag vendégségek és fényes innep napok tartattak. Valamiképen a' Spanyol király a' fent említett *Portugalliai* hertzeget, és hertzeg affzonyokat *Badajozban*, úgy a' *Brasíliai* hertzeg a' Spanyol királyt gazdag ajándékkal meg tisztelte *Elvasban*. A' Spanyol király a' *Károly* vitézi Rendjének gazdag brilliántokból készült nagy keresztyét ajándékozta a' *Brasíliai* hertzegnek; e' pedig a' *Kristus* vitézi Rendjének rózsaszínű brilliántokból készült nagy keresztyével tisztelte meg a' Spanyol királyt.

Lissabona Portugalliának fő és királyi városa néhány időktől fogva sok szorongattatások és nyughatatlanságok közzé vólt tétetve a' gyakorta való föld idúlások, és a' tenger vizeinek rendkívül való hánykodásai miatt. A' múlt Dec. 16-kán éreztetett a' földnek első megrendülése, a' következett napon a' második, 's estve a' harmadik, melly 30 secundát tartott, és a' két elsőnél sokkal erősebb vólt, úgy annyira, hogy a' lakosok honyyaikat oda hagyván a' mezőre futottak. A' gyen-

egész ármadia egynéhány száz emberig complett, 's ezek is rövid idő múltán ki fognak állítatni, jobb zsoldjok, köntösök, és velek való bánás lévén most a' katonáknak mint ennekelötte. Hogy ha a' *Hágai* tudósításoknak tökéletes hitelt lehet adni, sokkal jobb állapotban vagyon most a' Hollandiai ármadia, mint vólt valaha ennekelötte. A' 7-dik brigáda nagyobb részint a' reducáltatott, az az, szolgálatból el botosátatott *Helvetus* regementekből ki lépett, és újjobban szolgálatot vett emberekből áll. A' gyalogságnak újabb, rövidebb, és a' véggel meg eggyezőbb fegyverben való gyakorlása vagyon. —

Prussziai Lengyel Ország.

Az északi és napkeleti égnek karpitján vészinü tűnemények mutogatják magokat. *Varsóviából* iratik Márt. 21-dik napján, hogy a' *Pétersburgi* udvar és fényes porta közt való titkos gyűlölségnek égő fáklyája nem sokára fel fog lobbanni. *Gr. Subow Valerius*t 15000 emberrel küldötte az Orosz Császárné *Georgiába*, a' *Persák* által ki üzetett *Heracliusnak* előbbi méltóságába való vissza tételére. *Suwarow* Feldmarsal is oda hagyván *Pétervárat*, *Kaminiecke* ment a' *Dnieszter* folyó viz mellett táborozó 80000 főből álló Orosz ármadiának kormányozására, a' melly *Moldva* Ország határa felé tartya a' kantár szarát. *Ukrániában*, *Podoliában*, és *Vollhyniában* sok nagazinumok készitetnek, melly jelenségekből nem egyebet, hanem valóságos háborút lehet jövedölni.

Hasonló háborús hírek jönnek a' *Lythvániai* nagy hertzegségből, a' mellyben feküdt Orosz seregek *Ukrániába* masirozván *Grodnóból* is utánnok vitettek az ott le tétetett tábori és ostromló ágyúk. Egy külföldi közönséges újság levél azt hirdeti, hogy II *Katalin* kurirt küldvén *Konstántzinápolyba* világosan reclamálta, az az, régi jussain visszaz adatni kívánta *Bessarábiát*, *Moldvát*, és *Va.*

lachiit, az az, Havas alföldjét, hogy ekképen az ő és fényes Porta birodalmi közt a' *Duna* vize lenne a' határ. — Az is hihetőbbé teszi a' nevezett két birodalom közt támadandó háborúnak közelítését, mivel a' *Konstántzinpolyba* küldetett Fr. követ azon iparkodik, hogy a' fényes Porta és Fr. respublica közt szoros álliántziát szerezhessen. — A' jövendő idő leg jobban meg fogja mutatni, mellyik véstzen diadalmat a' két egymás ellen tusakodó isten asszonyok közül *Irene* e' vagy pedig *Bellóna*?

Portugallia,

A' *Brasíliai* hertzeg és hertzegné a' *Bejrai* hertzeg asszonnyal és *Pedro* infansal együtt 250 szekérel együtt ki indultak a' Spanyól király udvarlására *Badajozba*. Itten való mulatások után a' Spanyól királyi udvarral együtt *Elvasba* mentek Jan. 24-dikén, holott gazdag vendégségek és fényes innep napok tartattak. Valamiképen a' Spanyól király a' fent említett *Portugalliai* hertzeget, és hertzeg asszonyokat *Badajozban*, úgy a' *Brasíliai* hertzeg a' Spanyól királyt gazdag ajándékkal meg tisztelte *Elvasban*. A' Spanyól király a' *Károly* vitézi Rendjének gazdag brilliántokból készült nagy keresztyét ajándékozta a' *Brasíliai* hertzegnék; e' pedig a' *Kristus* vitézi Rendjének rózsza színű brilliántokból készült nagy keresztyével tisztelte meg a' Spanyól királyt.

Lissabona Portugalliának fő és királyi városa néhány időktől fogva sok szorongattatások és nyughatatlanságok közzé vólt tétetve a' gyakorta való föld idúlások, és a' tenger vizeinek rendkívül való hanykodásai miatt. A' múlt Dec. 16-kán éreztetett a' földnek első megrendülése, a' következett napon a' második, 's estve a' harmadik, melly 30 secundát tartott, és a' két elsőnél sokkal erősebb vólt, úgy annyira, hogy a' lakosok honyyaikat oda hagyván a' mezőre futottak. A' gyen-

gőbb épületek rész szerént meg hasadoztak, rész szerént öszve omlottak, sőt az erősebb épületek is p. o. a' templomok és klastromok meg károsítottak, és ha egynéhány secundáig tartott volna még ez a' rettenetes ítélet, épen olly szomorú állapotra jutott volna ez a' város, mint a' minéműben volt Nov. hónapjában 1755-dik esztendőben, a' midőn a' föld meg rendülvén, tüzet okádott, a' várasnak felét meg emészttette, és 15000 embert maga alá temetett. — Dec. 27, 28 és 29-dik napjain is tapasztaltatott a' földnek gyenge megindulása, de akkor semmi kárt nem okozott.

A' nevezett hónapban a' tengernek nyughatatlan-vizei is felháborodván sok kárt okoztak a' Portugalliai partok körül lévő hajókban, és az azokon volt emberekben. A' *Madeira* szigetében számos Portugalliai és két Angliai hadakozó fregatták süllyedtek el *Jamajka* felé való útjokban. Az utólsóbbakon volt Anglus Generálisok, tisztek, katonák és utasok közzül, kiknek száma 300 embernél töbre tétetik, 7 embernél több meg nem menekedhetett a' haláltól.

Jan. 29-dikén egy *Marockó*ból elszökött Afrikai hertzeg holt meg *Lissabon*ában, a' ki halálos nyavalyájában életének végső szempillantásait közelgetni érezvén, tulajdon ösztönözéséből a' keresztény vallásra térvén meg kereszteltetett, *Emmanuelnek* neveztetett, és minekutánna minden sákramentomokkal élt volna, e' világból ki is múlt, 's Febr. 2-dik napján a' *Frantziskánusok* templomában nagy pompával el temettetett.

Spanyól Ország.

A' *Brasiliai* Fejedelemtől lett el válása után Febr. 15-dikén *Badajozból* kiindulván a' Felséges Spanyol király és királyi familia, Febr. 18-dikán délbe *Sevigliába* ért, a' hová sok ágyúuk durrogása, és a' nép *vivat* kiáltása közt bé is ment. Mi-

vel ezen költséges utazásnak fő vége a' Sz. Ferdinánd óltarán tett fogadásának bé tellyesítése vala, mindjárt más nap reggel bé mentek ő Királyi Felségek, és a' királyi fő tisztek a' nevezett Sz. Király kápolnájába, holott az oda gyülekezett sokaság jelenlétében, egynéhány órákig folytatták buzgó áhétatosságokat. Febr. 20-dikán a' közönséges néző játékok és mulattságok el kezdődvén negyed napig tartottak, és igen fényes bika küzködéssel 's vitézi gyakorlásokkal végződtek. — Valahányszor ő Felségek közönségesen meg jelentek, mindenkor örvendetes tapsolással fogadtattak az öröm borától meg részegitetett nép által.

Solano Admirális 10 hadakozó hajókkal, és számos fregattékkal ment a' *Carthagénai* kikötő helyből a' *Kádixi* révbe, és minekutánna a' több hajók is oda jutottak, és illendőképen el készültek volna, 23 linea hajóval, 15 fregattével, és 4 korvettel ki evezett a' közép tengerre.

A' múlt Febr. 13-dikán egy hajó jutott *Vera-Cruzból*, *Mexikónak* középszerű, de népes és gazdag városából, a' *Kádixi* révbe, azt a' kellemetes hirt hozván magával, hogy mihelyt a' Spanyolok és Frantziák közt szerzett békesség híre hozzájuk érkezett, leg ottan 6 pénzel, u. m. 10 millió piaszterrel, és betses portékákkal megterheltetett kereskedő hajók indultak onnan ki Európa felé.

A' Spanyol Országi partok körül is kemény tengeri háború uralkodott a' múlt Februáriusnak vége felé, és mind a' *Kádixi* kikötő helyben, mind a' szárazon felettébb sok kárt okozott.

Magyar Ország.

Zemplén Vármegyéből April első napján. Ezen Tek. Megye S. A. *Újhelyben* Febr. 10-dikén tartott gyűllésében 400 recrutát és 16000 mérő za-

bot ígért ő Felségének hadi segedelemül. A' rekrutákat már egészlen által is adta a' leg közelebb való katona jurisdictiónak.

Szatthmár Vármegyéből Márt. 25-dik napján.
Tek. Benedekfalyi Luby Károly Cs. K. Tanácsos, és első Al-Ispány úr vezérlése alatt a' köből való hidaknak fel állítása megyénkben elkezdődött, és a' közelebb múlt 1795-ik esztendőben *Kis Majtény* nevű helységnél már egy el is készült, a' Publikumnak tökéletes meg elégedésére. A' jövő nyáron többek is fognak készíteni, a' mellyeket minden esztendőben foldozni szükség nem lészen.

A' *Csengeri* zsidók nagy kárt vallottak a' napokban, mivel néhány gonosztévők éjjel bé rontván zsinagógájokba, könyveikről az ezüst kapsokát 's ékességre való arany rojtokat és az éfótkat el loptak belőle, 's olly bátrak vóltak, hogy a' zsinagóga közepén szalma tüzzel világosítottak magoknak.

Ditsekedve irhatom, hogy Nemes Megyénk 3000 köből zabnál többet ajánlott, 's nagy részént bé is adott ő Felsége számára hadi segedelemül.

Eger vidékéről Böjtmás havának 29 dik napján.
Fekete karátson után fejr húsvét, példa beszéd a' Magyarok között, melly ha valaha most telylyesedett bé. — Mert minekutánna egész Januarius, és Februarius is tsak nem szinte végéig az az Mátyás hetéig a' leg kellemetesebb napokkal folyván, sőt ollykor majd szinte nyári meleggel kedveskedvén, némelly gyümölts fáknak még terméseiket is ki tsalta, minden plántákat újjulásba hozott, az Egri tágas jég vermetek pedig üressen való maradással fenyegette; a' fellyebb említett idő tájon derék fagyások kezdettek lenni, és azóltá száraz derekkel folytak az éjszakák, 's kedvetlen szelekkel, a' napok ottan ottan melegekkel, Húsvét első napja reggele essövel köszönt bé, 's a' tavaszi újjüléshez alkalmaztatott leg kívánatosabb idő mutatta magát, a' melly tsak épen azoknak

volt kedvek ellen, a' kik az innepre készültt tzi-
 ra és újj ruháikban akarták magokat a' templo-
 mokban 's az úttzákon mutogatni. De az innep
 másod napján már reggeli nyóltz és kilentz óra
 között derekasan repült a' hó, melly dél után egy
 kevésse meg álván, következő éjjel még nagyobb
 mértékben esett le, tsak a' templomokban hang-
 zott a' húsvét emlékezete, de kívül erdő, mező,
 fák, épületek, mind karátsoni szint mutattak;
 úgy tettett mintha a' tavalyi havas tél akarna bé
 állani 's a' természet rendinek el fordításával ta-
 valzra kelve szoritani bennünket azon kitsinyből
 álló de hafznos mesterségre, mellyet tavaly a' nagy
 hó idején mutatott a' Mélt. *Egri* Püspökségnek
 idegen nemzetekből válogatott mestereinek mes-
 tere nemes hazánkfia F. I. úr, a' ki midőn
 látná egy reggelre kelve, hogy az éjszaka le esett
 négy lábni magasságú hó miatt a' házból is allig
 lehetne ki menni, az úttzákon pedig felette nagy
 alkalmatlanság volna járni, azomba maga is lakó
 házatól távolyka lévő Tiszti házához kéntelenít-
 tetvén menni, szokása szerént hirtelen fel találja
 magát, a' mesterséget tsak az A. betün kezdette,
 és A formára holmi darab deszkákából olly ma-
 chinát tsináltatott, a' mellynek eleiben egy pár
 lovat fogatván, szabad lépéssel vontatva a' ha-
 vat el seprette 's kétfelé tolatta, és valamerre
 azon machinát vonatta nemtsak gyalog, hanem
 kotsival is szabadon lehetett járni, a' mellyet ha
 mindenütt használtak volna, a' közönséges vagy
 Ország utakat is járhatókká lehetett volna tsinal-
 ni kevés fáradsággal; nem kellett volna a' miatt
 nagy hátra maradásokat szenvedni mind a' keres-
 kedésben, mind a' magános és közönséges dol-
 gokban, mert e' miatt meg esett, hogy Várme-
 gye gyüllése is halasztódott el.

Erről a' maga elméssége és szerentsés talál-
 mányai által naggyálett Magyar mesterről, a' ki
 az építés mesterségét 's más efféle köz hafzonra
 való dolgok készítését, nem annyira könyvekből

tanulta, mint magától vitte másokat felül múltó tökéletességre, most csak alkalmatosság szerént tettem jelentést: de máskor többeket és nagyobbakat fogok írni felőle, addig is, hogy ezen ő machinájának mikor idő lesz hozzá, hasznát vehessék mindenek, a' magyarázatját ide telen.

i. A' keresztül való foglaló deszka, mellyen a' kotsis ültt.

o. A' hová a' lovak ragasztva lévén húztak és a' havat hasítottak.

a. b. Az útnak szélessége, mellyet tsinált a' deszka eszköz.

Midőn ezeket írnám, ki derülvén az idő, el álván a' hó esés, nyúlászni mentünk a' tserjébe, és tzombig estem a' hó fúvásba, estve felé már hidegedett a' levegő, és zo-dikra viradóan a' leg derekabb télhez is hozzá illő fagyás vólt, 's mint-hogy itt körül belől már Februáriusban sokan a' tavaszi vetést meg tették, Mártiusban a' szöllöt ki nyitották, meg metzették, már most búsúlnak, mert a' földbe vetett magot fejébe 's tsirájába, a' ki nyitott 's metzett szöllöt nedvesen érvén a' hideg, allig ha meg nem adják vakmerő serénységeknek az arát; a' mezei gazdaságban is gyakran jó azt meg tartani: a' ki hiszeni nem siet.

T u d ó s i t á s.

Geschichte der Entstehung und des Fortganges der Türkischen Tinctur. Kaschau 1795. Ez a' kistsiny munka nemcsak ez eredetét foglalja magában a' Török tincturájának, hanem kiváltképen néhány eseteket számlál elő, mellyekben az nevezetes hasznokat húzott maga után, 's leg inkább út mutatásúl szolgál, millyen nyavalyákban, és a' leg tsudálatosabb haszonnal lehessen vele élni. Mint-hogy tulajdonképen e' végre, és a' szenvedő emberiségnek hasznára készítettett, azért ez is ugyan azon helyeken, a' hol a' tinctura árúztatik, lehet venni 3 krajtzáronon.

A' Kanisáról küldetett deák verseket nem lehet a' M. Kurirba bé iktatni.